

Voortgangsrapportage paardenwelzijn van de Sectorraad Paarden (SRP) in verband met het notaoverleg Wet Dieren van 25 maart 2013

Opgesteld door de werkgroep welzijn van de SRP

Meer informatie secretaris SRP: Nelleke Krol via info@sectorraadpaarden.nl en 06-19780475

Inleiding

De Sectorraad paarden staat voor een verantwoord en transparant dierwelzijnsbeleid en geeft hier op diverse manieren inhoud aan. De bij de Sectorraad Paarden aangesloten organisaties, FNHO (Federatie Nederlandse Hippische Ondernemers), KNHS (Koninklijke Nederlandse Hippische Sportfederatie), LTO Nederland (Land- en Tuinbouw Organisatie Nederland), KWPN (Koninklijk Warmbloed Paardenstamboek Nederland) en de Koepel Fokkerij, spannen zich in om, binnen de tot hun beschikking staande middelen, het paardenwelzijn te bevorderen. Niet alleen door de eigen leden te informeren en naleving van de Gids voor Goede Praktijken (GvGP) vast te leggen maar ook door de ongeorganiseerde paardenhouder te bereiken. Daarbij werkt de Sectorraad Paarden actief samen met andere organisaties die hieraan een bijdrage kunnen leveren.

De Sectorraad Paarden is van mening dat elke paardenhouder/eigenaar zelf verantwoordelijk is voor het welzijn van een paard. Een van de belangrijkste invloeden op het welzijn en de gezondheid van het paard is de zorg en het management door de paardenhouder/eigenaar van het paard. Alle paardenhouders/eigenaren moeten zich bewust zijn van de welzijnsbehoeften en de gezondheidseisen van hun paarden. Daarnaast dienen zij in staat te zijn om in alle voorzienbare omstandigheden zorg te dragen. De GvGP is daarbij een belangrijke informatieve en normerende handleiding.

In het voorjaar van 2011 heeft de Sectorraad paarden 12 richtlijnen opgesteld die bijdragen aan een verbeterd welzijn in de paardenhouderij. Middels een brief aan de toenmalige staatsecretaris van EL&I zijn de 12 richtlijnen bekend gemaakt. September 2011 is de Gids voor Goede Praktijken, waarin de richtlijnen verder zijn uitgewerkt, gepresenteerd.

Hieronder is kort weergegeven (door middel van een aantal voorbeelden) wat er omtrent de 12 richtlijnen is geïmplementeerd.

12 richtlijnen

1. Adequate voeding
2. Boxoppervlakte voor individuele huisvesting
3. Beweging
4. Lichthoeveelheid in stallen
5. Stallen en weides zijn deugdelijk en veilig
6. Adequate preventie en behandeling tegen ziektes of aandoeningen
7. Verbod op couperen van staarten
8. Protocollen voor paardenmarkten
9. Het houden van één paard is onwenselijk
10. Spenen gaat geleidelijk of spenen gebeurt in een groep van minimaal 2 veulens
11. Stereotiep gedrag
12. Bovenmatig zweepgebruik is verboden

Voor inhoudelijke informatie over de 12 richtlijnen en de Gids voor goede praktijken verwijzen wij u door naar: <http://www.sectorraadpaarden.nl/gids-voor-goede-praktijken.html>

Huidige stand van zaken:

1. Adequate voeding

In de wedstrijdreglementen van de KNHS en in het protocol paardenmarkten is vastgelegd dat er schoon drinkwater aanwezig moet zijn en voldoende ruwvoer. De paarden moeten de gelegenheid hebben om te drinken en regelmatig de gelegenheid hebben om te eten.

- Wedstrijd reglement KNHS artikel 21-7: *Voor zover van toepassing dient de wedstrijdgevende organisatie zorg te dragen voor een in kwantitatief en kwalitatief opzicht voldoende aanwezige voorraad voer, strooisel, water en voor een goede opslag ervan.*
<http://www.knhs.nl//objects/00027010.pdf>

- Beleidsplan welzijn voor de stamboeken van de koepel fokkerij (NRPS): *Een goed samengesteld rantsoen en een adequate voerfrequentie leveren een wezenlijke bijdrage aan het welzijn van paarden. Een belangrijk onderdeel hiervan is het foerageren. Extra aandacht verdient ook de zorg voor een rantsoen met een voldoende aanbod van ruwvoer verspreid over de gehele dag (24 uren)*
De georganiseerde sector vindt het een vereiste dat bij iedere vorm van huisvesting, tijdens langdurig transport en bij evenementen wordt voorzien in voldoende schoon drinkwater. Vanaf 2010 wordt het aanbieden van schoon drinkwater opgenomen in alle vergunningen voor evenementen waarbij paarden betrokken zijn en ook in alle wedstrijdreglementen.
<http://www.nrps.nl/informatie/beleidsplan2011.pdf>
- Protocol welzijn paardenmarkten aanbevelingen punt 3 en 4:
 - *Er is beschikking over voldoende vers drinkwater en de paarden moeten de gelegenheid hebben te drinken;*
 - *Alle paarden hebben de beschikking over ruwvoer van goede kwaliteit en de paarden moeten regelmatig de gelegenheid hebben te eten*<http://www.sectorraadpaarden.nl/uploads/definitief-protocol-paardenmarkten-1.pdf>
- Voorlichtingscampagne: "Voorkom paardenleed" met thema: "Mijn paarden krijgen meerdere keren per dag ruwvoer " met 10 voedingstips:
<http://www.voorkompaardenleed.nl/index.php?navig=voeding>

2. Boxoppervlakte voor individuele huisvesting

LTO neemt in de individuele advisering de maten uit de Gids voor Goede Praktijken als handleiding bij de bouw van nieuwe stallen.

De FNRS heeft besloten dat bedrijven met stands vanaf 1 januari 2017 geen lid meer kunnen zijn van de FNRS. Bedrijven met stands kunnen op dit moment geen vijf sterren meer krijgen binnen het FNRS sterrenstelsel.

- Sterrenstelsel FNRS:
 - Aanwezigheid stands, verbod per jan. 2010
 - Maatvoering boxen en stands
- Handreiking paardenhouderij en RO, in gebruik door gemeenten:
 - De handreiking wordt momenteel aangepast aan de laatste inzichten. Daarbij zal ook de richtlijnen vanuit de Gids voor Goede Praktijken worden meegenomen in de aanpassingen.
<http://www.sectorraadpaarden.nl/herziene-handreiking-paardenhouderij--ro.html>

3. Beweging

Er zijn verschillende artikelen gepubliceerd in bladen als Paard & Leven, Paard & Sport, Nieuwe Oogst, In de Strengen om het belang van beweging voor paarden te onderstrepen. Daar is vooral afgelopen winter op ingezet omdat het gros van de paarden dan binnen wordt gehouden. In de artikelen zijn tips gegeven om ondanks het koude weer, de paarden toch voldoende beweging te geven.

- Voorlichtingscampagne: "Ik zorg goed voor mijn paard. Wat doe jij?" met thema: "Mijn paarden houden elkaar gezelschap " met 10 tips over natuurlijk gedrag van een paard:
<http://www.voorkompaardenleed.nl/index.php?navig=gedrag>

4. Lichthoeveelheid in stallen

LTO neemt in de individuele advisering de maten uit de Gids voor Goede Praktijken als handleiding bij de bouw van nieuwe stallen.

FNRS heeft de hoeveelheid licht meegenomen in de beoordeling van het sterrenstelsel.

- Voorlichtingscampagne: "Ik zorg goed voor mijn paard. Wat doe jij?" met thema: "Onze paarden staan in lichte en ruime stallen " met 10 tips over de huisvesting van een paard:
<http://www.voorkompaardenleed.nl/index.php?navig=huisvesting>

5. Stallen en weides zijn deugdelijk en veilig

In het veiligheidscertificaat, waar in september 1991 bedrijven gebruik van maakten is het gebruik van prikkeldraad per 1 januari 2013 verboden. Daarnaast wordt er door Ruimtelijke Ontwikkeling adviseurs bij gemeenten gepleit voor de mogelijkheid voor het plaatsen van een schuilhut of bossage.

6. Adequate preventie en behandeling tegen ziektes of aandoeningen zoals vaccineren en ontwormen.

De SRP werkgroep diergezondheid heeft in november 2011 de agenda infectieuze paardenziekten aangeboden aan de toenmalige staatsecretaris van EL&I.

- De bond van hengstenhouders werkt met leden die allemaal, óf nationaal óf EU - gecertificeerd zijn. Een deel van de leden heeft beide certificaten.
- Het selectiebeleid van de KWPN tegen osteochondrose heeft tot aanpassing van het selectiereglement hengsten en het veterinaire reglement geleid.
- Dierfysiotherapeuten zijn sinds 1996 gecertificeerd en vallen onder de wet dieren. Bijscholing wordt tweemaal per jaar georganiseerd en is verplicht voor leden met een 'A' status.
- Het beleid ten aanzien van antidoping en gecontroleerde medicatie is al in 2010 opnieuw geformuleerd en gereguleerd.
- Vereniging voor Nederlandse gebitsverzorgers heeft een code of conduct opgesteld waarin ze onder andere aangeven:
 - Bijscholing, delen van kennis met elkaar en het welzijn en welbevinden van de door hen behandelde paarden te waarborgen.
- Het Nederlands Welsh pony en Cob stamboek hebben een verbod op het uitscheren van de oren en afscheren van tasharen opgenomen in de protocollen en keuringsvoorwaarden.
Er zal op toegezien worden dat de aanbevelingen uit Nota Dierenwelzijn/Gids goede praktijken met betrekking tot keuringen en keuringstoilet, opgevolgd worden door zowel de organisatie als de deelnemers. Het is niet toegestaan om de haren aan de binnenzijde van de oorschelp af te scheren, omdat deze de uitwendige gehoorgang beschermen. Overmatig uitstekende haren mogen worden afgeknipt.
- KWPN communiceert actief via artikelen in hun blad: In de Strengen, over het niet afscheren van tasharen bij veulens. Daarnaast heeft KWPN in de informatiefilm Veulenkeuringen een ontmoedigingsbeleid ten aanzien van het geheel scheren van veulens.
- Voorlichtingscampagne: "Ik zorg goed voor mijn paard. Wat doe jij?" met thema: "Een erkende hoefsmid verzorgt de hoeven van mijn paard " met 10 tips over de verzorging van een paard:
<http://www.voorkompaardenleed.nl/index.php?navig=verzorging>

7. Couperen

- Paarden die een gecoupeerde staart hebben worden niet toegelaten op paardenmarkten, volgend uit het protocol paardenmarkten.
- De KNHS heeft in haar reglementen opgenomen dat paarden met gecoupeerde staarten niet mogen deelnemen aan KNHS wedstrijden (2010)
- Voorlichtingscampagne: "Ik zorg goed voor mijn paard. Wat doe jij?" met thema: "Ik hou (van) mijn paard zoals hij is" met 10 tips over de aard van een paard:
<http://www.voorkompaardenleed.nl/index.php?navig=aard>

8. Paardenmarkten

In samenwerking met de KNMvD (Koninklijke Maatschappij voor Diergeneeskunde), Sectorraad Paarden en de marktorganisaties van Zuidlaren, Hedel en Elst is een protocol paardenmarkten opgesteld en ondertekend. Dit is aangeboden aan de verschillende gemeenten in Nederland met als doel de protocollen over te nemen in hun beleid.

<http://www.sectorraadpaarden.nl/uploads/definitief-protocol-paardenmarkten-1.pdf>

9. Het houden van één paard is onwenselijk

In de communicatie van alle SRP partijen is uitgebreid gepubliceerd over het houden van dieren in een groep van minimaal twee dieren.

- Voorlichtingscampagne: "Ik zorg goed voor mijn paard. Wat doe jij?" met thema: "Mijn paarden houden elkaar gezelschap " met 10 tips over natuurlijk gedrag van een paard: <http://www.voorkompaardenleed.nl/index.php?navig=gedrag>

10. Spenen gaat geleidelijk of spenen gebeurt in een groep van minimaal 2 veulens

- Voorlichtingscampagne: "Voorkom paardenleed" met thema: "Mijn veulens groeien op in gezelschap van andere paarden " met 10 tips over de ontwikkeling van het jonge paard: <http://www.voorkompaardenleed.nl/index.php?navig=ontwikkeling>
- Beleidsplan welzijn voor de stamboeken van de koepel fokkerij (NRPS): *Het afspenen van veulens gebeurt op veel (professionele) bedrijven in groepen. Dit voldoet aan de sociale behoefte van het paard. Sommige particuliere (hobby)fokkers die maar één veulen hebben, spenen het veulen en houden dat vervolgens alleen op stal. Dat is stressvol voor zo'n veulen. Vooral die (hobby)fokkers kunnen door later en geleidelijk spenen het welzijn van het veulen verbeteren. De stamboeken zijn in het Plan van Aanpak verantwoordelijk gesteld voor de juiste voorlichting op dit terrein.* <http://www.nrps.nl/informatie/beleidsplan2011.pdf>

11. Stereotiep gedrag

Stereotiep gedrag mag niet worden belemmerd, mits de gezondheid van het paard niet in het geding komt.

- Beleidsplan welzijn voor de stamboeken van de koepel fokkerij (NRPS): *Het verhinderen van stereotiep gedrag kan leiden tot vermindering van het welbevinden. Om stereotiep gedrag te voorkomen en maatregelen te nemen indien dit geconstateerd wordt, is juiste voorlichting aan (stal-)eigenaren noodzakelijk.* <http://www.nrps.nl/informatie/beleidsplan2011.pdf>

12. Bovenmatig zweepgebruik is verboden

- Vastgelegd in de reglementen van de NDR: Het meevoeren van een zweep is op de grasbanen en korte banen in Nederland is niet toegestaan.
- De KNHS heeft in 2010 haar reglementen aangepast ten aanzien van het gebruik van hulpmiddelen, zodat welzijnsaspecten geborgd zijn. Bijvoorbeeld: Het is niet meer verplicht om vanaf de klasse M sporen te dragen. Bitloos rijden is ingevoerd bij de KNHS, juryleden zijn getraind en er zijn een aantal wedstrijden voor bitloos rijden georganiseerd.
- Naast een diepgaande opleiding hebben de KNHS officials de opdracht gekregen om intensiever te controleren op ongewenste praktijken tijdens wedstrijden en daarvan adequaat verslag te doen. Dit heeft geleid tot een significante toename van het aantal rapportages. De controles betreffen aspecten als gebruik van hulpmiddelen, harnachement, gedrag van de sporter ten opzichte van paard, juryleden, officials, medesporters en dergelijke; kortom alle aspecten die in de gedetailleerde KNHS reglementering staan omschreven.

Voorlichtingscampagne voorjaar 2012-najaar 2012

Er heeft het afgelopen jaar een voorlichtingscampagne gelopen. 'Ik zorg goed voor mijn paard. Wat doe jij?' De campagne is een initiatief van de Sectorraad Paarden in samenwerking met het ministerie van Economische Zaken en het Nederlands Hippisch Kenniscentrum. De campagne is gericht op het verbeteren van kennis en het wegnemen van onkunde over paardenwelzijn. Op 4 oktober 2012 is de glossy Paard en Welzijn met een oplage van 50.00 stuks, gelanceerd. Deze was gratis op te halen via verschillende punten waaronder Boerenbond/Welkoop winkels en tijdens een groot aantal evenementen.

Via de website www.voorkompaardenleed.nl is informatie te vinden over het welzijn van paarden. Het is te lezen waar op gelet moet worden bij de verzorging van een paard. Voeding, huisvesting, beweging, gezondheid, gedrag, alles komt aan bod. De diverse onderwerpen zijn allemaal voorzien van verdiepende informatie en in sommige gevallen wetenschappelijke onderzoeken.

Overzicht mediabereik SRP en samenwerkende partijen:

Medium	Bereik	Inhoud
Persberichten	Hippische pers en bladen, landelijk en regionale (dag)bladen.	16 persberichten o.a over campagne voorkom paardenleed, dierenpolitie, Rhinopneumonie, veilig buitenrijden, educatie.
PaardenSport (Ledenblad KNHS) Maandblad	49.000 abonnees	19 artikelen o.a over ziekten, voeding, weidegang, training, EHBO.
PaardenLeven (Ledenblad KNHS) Kwartaalblad	125.000 abonnees	24 artikelen o.a. cursus paard&welzijn, paard&Leren spel, training, buitenrijden, verzorging, ziekten, campagne voorkom paardenleed, hoe ziet een gezond paard eruit.
Welsh Magazine		Artikelen over de Gids voor goede praktijken
Hoefslag februari 2013 Themanummer: welzijn		162 pagina dikke magazine alleen gericht op Welzijn
FNRS actueel en LTO Nieuwe Oogst: gericht op ondernemers	FNRS: 430 leden LTO: 4200 leden paardenhouderij	Verschillende artikelen en bijeenkomsten over welzijn
Website www.khhs.nl	350.000 bezoeken per maand	Nieuwsartikelen, cursus paard&welzijn, aankoop paard, ziekten, buitenrijden, educatie, campagne voorkom paardenleed etc.
Website bixiekids.nl (Kinderwebsite)	1800 bezoeken per maand	Bixiebieb met informatieve artikelen en spelletjes, nieuwsberichten etc.
Paardensport.tv	54.000 bezoeken per maand	Educatieve filmpjes en sportfilmpjes
Digitale nieuwsbrieven KNHS	53.000 abonnees (wekelijks)	Algemene nieuwsbrief, nieuwsbrieven voor elke discipline en bestuurders en officials.
Facebook KNHS	8.800 Likes	Artikelen over educatie, nieuws etc.
Twitter KNHS	10.750 volgers	5000 Tweets, nieuws, welzijn, educatie etc.
Hyves KNHS	126.500 leden	Nieuws over educatie, buitenrijden etc.
Facebook Voorkom Paardenleed	1.000 Likes	Tips over paardenwelzijn
Twitter @Zorgvoorjepaard	600 volgers	Tips over paardenwelzijn
Website voorkompaardenleed.nl	Statistieken onbekend	Tips en achtergrondinformatie over paardenwelzijn
Promotiemateriaal	Leden, paardenhouders en -liefhebbers	Folder Paard&Welzijn Poster Paard&Welzijn Cursus Paard&Welzijn Campagne Voorkom Paardenleed Internet cursussen Folder schuilstallen Folder Enjoy the Ride
Communicatieplannen Paard&Welzijn	Leden, paardenhouders en -liefhebbers	Communicatieplan Welzijn (KNHS) Communicatieplan voorlichting Welzijn (SRP)